

CSIKI LAPOK

Feladás kiadó: Dr. VIKÁR LAJOSNR	Éves díj: Féléves: 3.- Hónapos: egy 12 Pengő. Megjelenik minden vasárnap	Előfizetés ár: Félévesre: Pengő 1.50 Pénzárnyelvéni Ár 12 Allér	Nyitóléti költségek díja sorozatba 1 Pengő Kéziratok nem adóznak vissza. Hirdetési díjak a sorozatban számítottak. Kiadóhivatal: Csikszerecs, Apafi Mihály-uca 15 sz.	Feladás szerkesztő: vitész Révész György

Üzenet a harctérre és az itthoniaknak.

Kállay Miklós miniszterelnök a Képes Tábori Újság legutóbbi számában üzenetet küldött a keleti fronton küzdő magyar honvédeknek. Ezen üzenet azonban nemcsak a hátsóvonalban harcoló katonáinknak szól, hanem éppen úgy az itthoniaknak is. Igaza van a miniszterelnöknek abban, hogy ebben a háborúban itthoniak és ott kint harcoló honvédek teljesen egyek vagyunk. Egyformán kell kötelességet teljesíteni a frontra átvitt magyar honvédek és azoknak, akik itthon maradnak. Nemes viszonyok között élünk ugyan idehaza, de mégis igen nagy baj lenne, ha az otthoniak egy pillanatra is megfellebbeznének katonáinkról. Minden áldozatot meg kell hoznunk értük, akik most minden pillanatban életüket teszik kockára hazánkért, nemzetünkért, az új Európáért.

Az utóbbi hónapok eseményei megtanítottak bennünket arra, amit a miniszterelnökkel együtt összes felolvasó kormányfőnyelzőnk általánosan hangoztattak, arra ugyanis, hogy nagyon komoly időköt élünk. Menekülni határainktól, az orosz pusztaságokon vesztő harcok dúlnak, idehaza pedig kemény megpróbáltatások teszik komolyvá életünket. A vértávozattól sem kímélt meg bennünket a történelmi idők végzete, hiszen Kormányzóhelyettesünkkel az élen már igen sok derék magyar ember áldozta fel életét az orosz harctéren. Meg kell értenünk, hogy ez a kemény élet hátharc nemcsak honvédségünk súlyos erőpróbája, hanem ugyanolyan nehéz kötelezettségeket ró a nemzeti itthon maradt részére is. Olyan nemzeti közszellemnek kell tehát kialakulnia, amely tudatában van a mai történelmi időknek és amely minden magyar embert a helyes cselekvésre és magatartásra ösztönöz. Mert ma nemcsak az a katonai házaaruló, aki esetleg otthoni posztját és nem teljesítendő a harctéren küzdő parancsot, hanem éppen olyan ártó az is, aki pl. élelmiszert, csizmat, vagy más közszükségleti cikket a rendszer áránál drágábban próbál eladni, vagy ilyen árucikkeket felhalmoz.

Ma nem azokat az időköt éljük, amikor az önzés szelleme, a mohó haszonvágy irányíthatja cselekedeteinket: ma minden tettünkkel a közösséget kell szolgálunk.

Természetesen ugyanolyan ártó a ceház harcok vívó nemzetnek az is, aki hazug rémhírek terjesztésével, felesleges és indokolatlan ijedelmek keltésével gyengíti a nemzet lelki ellenálló képességét. Egyénenként és nemzetként egyaránt ma igazán erős lélekre van szüksége, hogy a rendkívüli idők megpróbáltatásait elviselje. Mily nagyot várunk tehát a nemzettől, aki ezt a lelkierő igényt az alattomos módon állásul!

De igaza van a miniszterelnöknek ebben a nagyon figyelemreméltó üzenetében akkor is, amikor hangos yozza, hogy egyedül a kormányhatalom nem elégsz az arra, hogy a nemzeti kötelességteljesítés szükséges mértékét biztosítsa. Ezért kell minden magyar embernek, akár a fronton harcol, akár idehaza dolgozik, teljes lélekkel átérzenie a mai idők parancsát, ezért kell nemzetünknek önmagára találnia és szavazatosan megfogalmazott programok helyett tekintetét egyetlenegy célra: a háború győzelmes befejezésére fordítania.

Magántanulóknak, gimnásistáknak, jutányosan adok órákat: Kóródy, Erzsébet u. 4.

Van egy vékony réteg

az ittyek, a konkolyhintók, az alacsonyrendűek, a rágalmaszók vékony társadalmi rétege, akiknek minden fá, ami másoknak boldogulás, sikeresség helyett alacsonyrendűség, lélek helytelen anyagiasság, szív helyett gyűlölet ad oda.

Kállay miniszterelnök szavai ezek. Szomorú megállapítás. Még megdöbbentőbb azonban, az hogy ez a réteg a társadalmass nem is olyan vékony. Megfigyelhetjük naponta, hogy társadalmi életünk valóságos szétzilált emiatt a járvány miatt.

Nem kell messze menni. Maradjunk csak idehaza. Pontosan ráillik a mi egész életünkre is a miniszterelnök szövege királyiánított aggodalom. Amily a egyszerű összetartásban éltek a két viládecs román megszállás idején, éppen annyira fájdalommal nem akarunk az orrunkat tovább látni.

Pedig hány-szor fogadtuk, hogy ha egyszer megenged az Isten és magunk gazdái lehetünk, akkor megbecsüljük és hasznosítjuk a szabadságot. Erellyet ott csinálunk. S egyen ide, szegyen oda, vállaljuk csak be, megbecsülni tudunk energiát pezzrolunk el az ákálódásokra. Nagyon vastag az a réteg, amely büntetlenül csaradalkodik iten a közösség karára. Sok it az alacsonyrendű, az itty és a konkolyhintó.

Nem is megy ennek következtében semmi. Látsuk csak milyen társadalmi kultur munka folyik it. Semmi. Legjobb is hasonlítani sem lehet ahhoz a lelkes munkához, amely minden magyart összefogott a felszabadulás végső céljára. Hol van most egy ilyen erőteljes magyar cél a magyar életünkben.

Lehet a dolgokat úgy felfogni, hogy egyszerűen elhallgatjuk a bajokat. Nem jó módszer. Nem segít it előre soha semmi fele úgy it az öncsalás. Jobb egészséges, ha férfias szembe nézünk a hibákkal.

Ugy ahogy, azt a magyar miniszterelnök diktálja. Tassek csak okosan gondolkodó fejvel járni. Szabad azt csinálni, amit mi csinálunk. Szabad nekünk csak egy pillanatra is ennyire elhallgatni magunkat, mint ezekben a napokban. Lehet ilyen kemény küzdelmek idején egymásnak emti. Amikor azt sem tudom pontosan, hogy meg milyen feladatok elé állítja a nemzetet a háború hullámvörése, akkor lehet it az életet elkenyelmeskedni. Megengedheti bárki is magának azt, hogy akár csak egy vékony réteg is közöltünk ilyen elhatározó veszedelmek között a legalacsonyabb rendű rombolást végezze.

Hallgassunk az idők szavára. Értsünk az eseményekből s a történelem tanításából. Ne aludjunk, ne kenyelmeskedjünk és soha ne bizakodjunk el annyira, hogy most már egymást kedvelhetjük rágni és megenni. Erre nekünk soha nem jön el az idő. A mi számunkra a történelmi sors az örökös küzdelmet jelölte ki. Erre készen álljunk. Ébredjünk ha későn is tudatára annak, hogy ez a háború minden nemzettől végső erőfeszítéseket követel. Est pedig nem lehet kifejteti akkor ha belső erőnk legnagyobb részét egymás tönkrotvására használjuk.

Tanuljunk meg végre azt, hogy mi magyarok segítük, támogassuk egymást. Nem lehet még gyakran leírni ezt a figyelmeztetést. Egyezmazzuk magunkat, mert nekünk ennek a háborúnak a végére nagyon erőseknek kell maradjunk.

— **Figyelmeztetés.** Az elsötétítés ideje alatt elkövetett lopás, rablás és más bűntettekért halálbüntetéssel, felakasztással büntetik a tettest vagy tetteseket.

Székely sorskérdések.

Két hatalmas megnyilatkozást közölnek a Csiki Lapok, Székely Nép és a Csiki Néplapok. „4000 székely tanoncól 3800 géplakatos akar lenni” — címmel a Sz. N.-ben Csiszár Lajos arósvasárhelyi építésmérnök, a Magyar Tanoncotthon alapítója közöl döntő fontosságú adatokat és sorsdöntő igazságokat a székelyügyről. A Cs. N. P. Lukács Mansvét Márta nevenapján Somlyón mondott székely történelmi jelentőségű beszédét közli. Szó szerint Székely sorskérdések címen. A Cs. L. pedig ugyancsak címen M. E. tollából Péter Lukács történelmi kijelentéseit örökíti meg a foglalja össze lényegét mondatban.

Csiszár Lajos a székely sorskérdés gyökerét ragadja meg. De nem azért, hogy kihassa, hanem hogy megvédje. Mióta felszabadult Észak-Erdély a Székelyföld, aki szóhoz juthat, majd nem mindenkéül vagy elvileg, vagy személyileg pro domo akarja megoldani székely sorskérdést s aki pedig nem juthat szóhoz, annak látnia kell — a Szabó Dezsőknek, a Móricz Zsigmondoknak s más történelmi jelentőségű tényezőknek olyan erőszakos némaságban tartását, ahogy még egy vesztörvényszék sem fojtja belé még a valóban bűnösbe sem az önvédelmét, vagy igaz úgy védelmet olyan locketlenül és közölgyetlenül. Csiszár Lajos prt. patria ir. A székelyből nem szabad gyári munkást csinálni s így proletárizálni. Gazdának meghagyni sem lehet, mert nincs gabona-termő területe. Hanem a miye van, azt itthon fel kell dolgoztatni háziiparban és mezőgazdasági gyáriparban s akkor vagyonos is, műveit is lesz a székely s mégis marad székelynek.

Ilyen mezőgazdasági iparoknak jelöli meg a cikk a székely korai alapokra fektetett: Baromfi-gazdálkodást, a Méh-gazdálkodást, a Legelő-gazdálkodást és az erdei gyümölcsök feldolgozását. Amígörbe országunkban kevés a sik terület és a vastag, humuszos talaj, azért kell a kézi, ipari mezőgazdasági foglalkozás. Ez így van ma is, így lesz 4 és 10 év múlva is, azért erre és az ilyen adottságokra nem 4 éves és nem 10 éves programokat kell csinálni s nem alkalmi kereseti lehetőségeket, hanem örökös berendezkedést. Ez aztán, mint Csiszár Lajos is mondja, meghozza az általános jólétet és a civilizációt. Ami — hozzátelhetjük — ijeszten, kétségbeejtően hiányzik.

Péter Lukács izó székely programjában — amely program szintén örökidőkre szól — a telepítés.

Meg a világhatámi nemet népet is meg kellett és meg kell tisztítani, hogy örök életképes nemzetként fennmaradjasson. Őseink az őrségi hárbirodalomban királyi nép voltak. Akik megmaradtunk székelyek, mi is államalkotók vagyunk. Tehát minket is meg kell tisztítani. A szászok II. Géza királyunk alatt (1142-től, 1160 ig) települtek be Erdélybe s II. András 1224 ben privilegiumot adott nekik. Ha akarunk, maradjanak. Ők voltak a magyar és a székely mellett Erdély harmadik nemzete. De akik Trianon „jogán” foglalták el Erdélyt, azok a Baikánról, a Vardar völgyéből mint kecskepásztorok szivarogtak be Erdély hegyeibe: Ezeket most Erdélyből keletre olyan helyekre telepíthetik le, amilyent soha még álmukban sem láttak.

M. E. a Csiki Lapok-ban P. Lukács Mansvétnek megismetli, mi is megismételjük s az egész itthonvaló székelység s azok, akik a 22 év alatt le nem szerepeltek s az Erdélyen kívül élők, idegennek soha esköt nem tett, sem s

székely ősiséget el nem hagyta legértékesebb félmillió székely megismétli és életprogramjaként vallja:

„Azért harcolunk, ami a miénk volt, sok százezer magyar testvérünk felszabadításáért, magyar levegőhöz juttatásáért. Való igaz. Minden nép haza siet, egyesülni akar. Jogunk van nekünk is hozzá.”

„Mi telepítést és pedig egységes telepítést akarunk. Ez alatt értjük először a folytatólagos telepítést, amely a székelységet nem szorítja szét. Mely széles, erős és hatalmas sávban a Székelyföldet összeköti az anyaországgal. Értjük másodsor a bőkezű, a jövő népi megerősödést szolgáló telepítést, az egészségtől duzzadó, szaporasággal megáldott 10-15 gyermekes székely család minden gyermeke tovább terjeszkedhessen s még a délutonok is hatalmas területen verhessenek gyökeret.

Es így van: Székelyföldnek Marosvásárhelytől Kolozsváron át Nagyváradig s le a Maros völgyén Gyulafehérváron át Aradig, Temesvárig; Brassótól pedig Fogarason és Szebenen át Dévágig kell terjeszkednie. Ehhez az állami és más közszolgálatban álló intelligens székelységet is a trianoni Magyarországról állami s ha kell — katonai erővel is haza kell rendelni.

Es a program a miben minden székely meg egyiesik. Ami egy székelyt sem választ el egymástól, hanem valamennyit összeköti s fajtánkat ismét nagyvá teszi!

Üdvözljük a kezdeményezőket!

Szépvisi Balázs Béla.

Gyergyóhodos ünnepe.

A ragyogó őszi nap bucsuzó sugara még egy pillanattal körülemogatták a Marospartra néző kis templomot, amely most a dúsárnyú völgy fölött oly magabiztos, öntudattal néz jobbra és balra a szomszédos dombok román templomaira, mintha mondaná: „Ime én is itt vagyok. Itt voltam István szent király óta. 1000 évig rejtkeztem hű népem szívében. A sok bulátott székelyek szívében, akiknek, — miközben „bőven hullott vérük különböző országokban: Moldvában, Havasalföldön, Rác, Török, Horvát-, Bolgárországban s vérukból patakok folydogáltak, tagjaikból és csontjaikból pedig halmokat hánytak, — az alatt nyakukra kötött uraik a vérel szerzett ősi földet idegen szolgákkal telepítették be. — Zümökén, magabizó öntudattal áll a kis magyar templom a Maros fölött. Attila és Árpád után a harmadik honfoglalást hirdeti. Új honfoglalást hirdeti az idegené vált ősi földön, a templom melletti téren most felállított impozáns országzászló is. Mintha óriás-kéz az ősi őrhegyekről hatalmas zászló-kopját tűzött volna a kereszt mellé, hogy ez két, sok külmű székely vérről megzengett szimbólum, a kereszt és zászló legyen erős lelki segítségel az itt küzködő székely népnek

Új honfoglalást hirdeti itt a térre nyíló remekbe taragott székely kapu is intő figyelmeztetésével „A nagyvilágon e kívül nincsen számokra hely!”

A bucsuzó őszi nap még egy utolsó pillanattal vet a kicsi templomra, országzászlóra, a téren munkájukat bevégező derék leventékre, a holnapi nagy szereplésre készülő kicsi óvodásokra, az egész falura.

A tehát, finom köddel valázott Marosvölgye ragyogó szép időt ígér a holnapi Országzászló avató ünnepségre...

September hó 20-án avatta fel Gyergyóhodos községe Jászberény városának keresztény nőegylete által adományozott Országzászlóját, melyen megjelent vitéz Miklós Gyergely, Csikvármegye kir. tanfelügyelője, aki az ünnepi beszédet is tartotta, László Ignác Gyergyói főesperes, Puskás Imre gyergyói kerület főszolgabírája, Gál Ferenc Csikvármegye népművelési titkára és több előkelőség.

A község külső képe is mutatta, hogy nagy napra készül a lakosság. Fenyőgalyak díszítették az ut szélét, lobogó lenget a házakon. A leventék hangjai zúgtak a völgyben fekvő községben. 9 órára az áll. iskola környékét hatalmas tömeg lepte el, várakozva az indulásra. Nemsokára megérkezett a jászberényi küldöttség dr. Horthy Lajosné és Haidl Imréné nagyszágos asszonyok személyében, akiket a közönség szeretettel üdvözölt. 9 órakor az iskola termében Feigl Mátyás plebános elnökletével díszgyűlés volt. — Az elnök üdvözölte a jászberényieket és a vármegyei előkelőségeket. Ma az Alföld és a székely nép szíve egybedobban, hogy egy boldogabb jövő munkája kezdetét vegye. Mi, — ugymond — a szegényebb vármegyék közül valók vagyunk, de hazaszeretethen soha el nem maradtunk és nem is maradunk.

Díszgyűlés után a tömeg egyesületek szerint sorakozva a levente fúvózenekar kísérete mellett „Boldogszony anyánk, régi nagy patrónánk” énekkel sikkán vonul Hodos kedves templomába. A szentmisét László Ignác gyergyói főesperes celebrálta papi segédlettel. Misa alatt az iskola, a dalárda és a nép felváltva egyházi énekeket énekelt. A szentbeszédet Völgyi István volt hodosi plebános, jelenleg gyergyóaltalvi plebános tartotta. István és a haza szeretetéről beszélt, a nála megszokott mélységgel és logikával. — Együtt voltam veletek — mondotta — az elnyomatás nehéz napjaiban és most is, a ti belsőlegis ünnepségeteken.

Misa után a közönség a zászlórúd emelvényéhez vonult. Székelykapu díszíti az Országzászló elhelyezésének kertjét,

ezen felirattal: „Ne feledd! A nagy világon e kívül nincsen számokra hely”. A kapu belépvé mintegy 25 m. magas, impozáns nemzeti színeire festett és magaslátán keresztrel ellátott árbóc várta a közönséget. Amint a tömeg elosondest, felcsendült a Himnusz akkordjai a tömeg ajkán.

Nemzeti ima után Józsa Sándor ig. tanító tartotta megnyitóját. Megnyitójában kifejtette, hogy habár nehéz időket élünk, mégis 1526 óta nem lengett magyar lobogó ilyen függetlenül, ilyen szabaddan, ilyen reményteljesen, ilyen biztatólag a magyar béroeken. 1526 óta a magyar sajtó elhatározásának nem volt teljesen ura, mert befolyással voltak rá idegen elemek. Az ország mostani helyzete a legjobban hasonlít az Arpád-házi királyok idejére, amikor magyar vezér, magyar hadsereggel maga mögött, saját feltöltésére szeriat vezethette magyar hazáját.

Most is vérbeli kormányzó áll az ország élén, aki a világ leghűsebb kormányzója, a világ legjobb embere, aki éretünk, hazájáért és mindnyájunkért hőiesen áll a sors által kijelölt helyen. Most is a magyar honvéd magyar táborokhoz, magyar tisztikarhoz vonul be, így a bátorság és hazaszeretet csak győzelmet hozhat. Háboru után pedig a mostani nehéz gazdasági kérdések is megoldódnak, mert ez a föld Székely volt és azzá kell, hogy legyen!

Közönséget mondott Jászberény keresztény társadalmának, Prusovszky Mária keresztény nőegyleti elnöknek a nagy ajándékért. Az Alföld nyugodtabb lelke és mélyéges hazaszeretete, ha összeforr a székely nyugtalanabb, nehezebb helyzetében mindig kereső lelkével, úgy az együtt dobbanó szív a hazának csak áldása lesz. Kijelenti, hogy, habár szegény helyre is ajándékozták a lobogót, nem adták rossz helyre, mert a vidék népe szereti előjáróit, békében él egymással és így az Isten áldása se fog elmaradni.

A megnyitó után a helyi dalárda Szarvas Dénes kántor vezetésével „Mindem földet Istent dicséretjétek” c. dalt előadták.

Szavaltak Józsa Margitha és Balog Tibor elemi iskolai növendékek. Majd László Ignác főesperes megáldotta az országzászlót. A jászberényi küldöttség közül dr. Horthy Lajosné feltűzte rá a jelmondatos szallagot „Székely Testvérek, a Jászszág izesen, egy szív, egy haza”. Mire a zászló a Hírszékgy és Székely Himnusz élenklésu után a magasba emelkedett. A lobogó egyik oldalán a Mária képe, másikon a Magyar Szentkorona áll. Meglepeten díszes lobogó, ezen felirattal: „Igy volt, így lesz”. „Erdély magyar volt, Erdély magyar lesz.”

Ezután vitéz Miklós Gyergely kir. tanfelügyelő tartotta meg magavan szarvuló és az egész közönséget elragadó beszédét, melyben a székelység mult és jövőndő bivatását történeti távlatokban mutatta be. Amig a székelység szabaddon is tudja fejteni erejét és gondolatát, addig Erdély többé nem fog elveszni és az egész Erdély után sóvárgó lelke visszahozza a még rabnághban sanylódd testvéreinket is.

A beszéd után a levente-dalárda éneke hangzott fel. Majd Gyergely György mélyen átérve szavalt a Hívtalálást, Pap-Vári Eleméné kulteménnyét, a szavalt mály benyomást tett a közönségre. Józsa Péter tart. százados a front-harcok nevében beszélt. — E zászló alatt harcoltunk az elmúlt világháboruban, a zászló színeivel haltak meg dicső hőnitérsaink a e zászlóval fogunk győzelmet aratni.

Jászberény küldöttsége nevében dr. Horthy Lajosné lépett fel az országzászló talpaszátára. — A jászberényi keresztény Nőegylet nevében én, a Székelyföld Jászszágba szakadt arja, lelkem és lelkünk forró szeretetével elhoztam a zászlót nektek. Több mint két évtizeden át hittük mi adást, megcsontkötöttségünkben, több mint két évtizeden át reméltétek Ti is itt nehéz rabnágotokban, hogy ez a szent nap el fog jönni. S most, midőn a zászló magasba szökken, logjunk kezét elszakíthatatlanul, legyünk bár a bérének vagy a róna szülőit, egymást szeretve, becsulve tegyünk szent fogadást e zászló alatt, hogy munkát, veritéket, szenvedést és ha kell, életet áld zunk hazánkért, annak régi nagyságáért és talvirágozásáért. Isten minket úgy segítse! — Az beszéte lélek mélyéről jött egyszerű szavak mély hatást váltottak ki a közönség lelkében.

Balog Márton közszéki jegyző lelkes szavak kíséretében átveszi a zászlót, mondván, hogy mi, székelyek mindig hűek voltunk a zászlóhoz és 1918-ban is ha nem jön egy országút bontó kormány Magyarországot élére, úgy a székely a tegyvert le nem teszi és ide idegen be nem férkőzik. A zászlót átadja a helyi Országzászlóbizottságunk megőrzésé végett. A Marosvölgyi Fatermelők nevében teszi le koszoruját Simon Akos, akiről külön meg kell jegyezni, hogy nagyban hozzájárult a zászló létesítéséhez. Koszorút helyeztek még Ditró, Hodos községek, a Hodosi Munkaközpont helyi tagozata, iparosok, kereskedők és a hodosi Öltőegyesület.

Az országzászló megkoszoruzása után az ünneplő közönség a Szózatot énekelté el.

A délelőtti lélekemelő ünneplés utolsó pontjaként a helyi leventealakat jól képzett és tegyalmozott csapata Józsa Péter tart. százados és Szotyori Domokos tart. zászlós vezetőségével díszmenetben vonult el az ünneplők soraiba előtt.

Délben az állami iskola nagytermében 80 terítékes díszebéd volt, ahol számos pohárköszöntő hangzott el.

Délután a levente-gyakorlóterem nagyszánu közönség gyönyörködött a Szendrői Etlka tanítónd vezetőével bemutatott szebbnél szebb székely dalokban és táncokban.

Este az ünnepséget jól sikerült műkedvelői előadás zárta be Jánosy Tiborné rendezésében.

Gazdag Alményekkel távoztunk az ünnepség után a békésnapok nehéz munkájába álló hodosi testvéreinktől. A község derék tanítósa, előjárósága, egész intelligenciája kezét fogva a székely földmíveléssel, gyári munkással, példét adott arra, hogyan kell a romok fölött új magyar életet teremteni. Hiszünk, hogy ez a testvéri készfoga a hét-köznapok nyomasztó gondjai, küdelmei között is az együ-

vétartozás bátorító, lelkesítő érzésével tölti meg minden itt élő, bármilyen társadalmi osztályhoz tartozó magyar ember szívét.

Hiszünk, hogy Jászberény kiküldötzei, ezek a lelkes magyar urók, akik most szívükben Gyergyóhodos székely népének írtak való szeretetével és ragaszkodó hálájával térnek vissza Lehel vezér városába, hirt adnak majd ott-hon egy maroknyi székely falu élniakarásáról és a teljes magyar feltámadásba vetett erős, rendíthetetlen hitéről. (—)

Diadalmason jelentkezik a magyar élet az orosz pusztaságban.

Honvéd haditudósító-újság, Ferencs Gyarfás hdp. őrmester.

A kanyargó Don partján magyar honvédek állnak őrt. Vigyáznak, hogy otthon Zégonól Sopronig, Ujvidéktől Verackóig nyugodtan aludhassanak gyermekeiket, dolgozhatnak honfitársaink és anyai kötelességüket bivatásudattal teljesíthessék asszonyaink. Mert soha és semmi körülmények között sem szabad elfelejteni, hogy végeredményben az utóbbin dől el minden nemzet sorsa. A harc, a háboru, bármennyire vigyáznak az emberlétekre, áldozatokat követel. Tehát: a bivatásudattól fűtött magyar anyák kesébe van a nemzet sorsa kötve...

Itt a Don vonalán mindenki helytáll és mindent, ahol honvédek vannak, felismerhető a magyar munka, a magyar szervező erő. A magyar sávhban ép olyan rend, fegyelem uralkodik, mint a nagy Tódt szervezett hatalmas arcvonalán. Vonatoslopaink, hadiszolgálatunk, sőt sokszor pléhdő csapataink is tényleges munkával kapcsolódnak bele a vörösök által megmórgozott, tönkreslányított élet újjászervezése érdekében.

Az őrlési pusztaság mesél utjale magyar katonák orosz mezőgazdálkál hordják, takarítják be a termést Lovas és fogatolt alakulataink maguk kasszáják, szarítják és hordják be téli takarmányukat.

A falvak képe szinte márió holnapra megváltozik. Az elhanyagolt pláncok parancssóra tisztaság és rend. A hátrahagyott orosz uszárágot serényység váltja fel. Döglőzöl kell mindenkihez. Hársat, utcát, örmögát és gyermekeit egyaránt tisztán kell tartania mindenkihez, így szól a parancs, melynek végrehajtását itt fokosítottabb mértékben ellenőrzik.

A vörös lőderécsnyomán alól felszabadult tömegek szonnan eng. dolmekednek, n. omban végrehajlják a kiadott parancsokat. Most már, gyakorlati tapasztalataik alapján, világosan látják: tulajdonképpen saját érdekében eszelészeknek. Mosolygva, örömmel fogadják a magyar katonát és közönlítik:

— Szervusz!.. szervusz!.. A kijeltes farca, a szelvényesség és a mosoly azonban lélektől fakad. Tolmácsok számtalanaszor látták el beszeilgetéseiket. Minden alkalmmal azt tapasztalták, hogy az oroszok egymásközött gyere mondogatják jó emberek ezek a magyarok.

A meggyőződéses kommunista réteg felfogása és gondolkodása egészen más. Ezek előg ősláték — önmagukban — és megállapítják: nincs már keresztényiségük az ujjonnan kialakuló társadalomban. Minden gondolatuk, ténykedésük a le- itélettel, elkergetett reed visszaváltására irányul. Fegyverrel a kezükben rev. lővésmóddra szállnak szembe ott, ahol lehet, kémtednek, esashatálnak. Az oroszok maguk fogják el őket és juttatják honvődékre...

Honvedelnk minden téren példával járnak elől a elklameresítés és eredményes munka vonalán. A sok példa közül most csak egyet jegyzek fel. A Don egyik mellékfolyójának a hidját felrobbantották a visszavonuló vörösök. Honvedelnk hadihídat rögtönöztek s azon keresztül ösönlítotték a megvert ellenesség nyomába. A hadihídra azonban szükség lehet, ezért a hadsergparancsnokságunk elrendelte a felrobbantott hidat újra kell építeni. Kötésás méter hosszúságban, négy méter magasan a vízszint felett kellett újjáépíteni a hidat. Hidépítésk forraserű esztökökkel, modern gépekkel dolgoztak. Nem egészen három hét alatt készen állott a legnehezebb harcocoelt is könnyen hordosó hid. A hadsergati esztö (kötésűtt időnd) jóval hamarabb értu el a magyar munka és akarat: most már gyors köteleinket — ha a szükség úgy kívánja — az egész magyar arcvonalon végig robbantnak s ott csaphatnak le fergesgként barcöl ocsólsák a vörösökre, ahol a pillanatnyi helyzet parancsozó.

A bídőlől díszes kopjafát állítottak az utasok. Eső oldalára magyar címet faragtak. Jobb és bal oldalon angyalok repülnek. Körben es a fölírás áll: „Isten segítségével magyar utasok építettek 1942 ben!”

Tisztelettel, megkapó érzéssel állottunk meg a magyar munka eredménye előtt. Az áldosatos magyar harc, az eredményes magyar munka hossza meg a szebb, boldogabb, magyarabb magyar jövőndő.

Az ujjonnan épült bídőlől alle háromszáz méternyire es távolabb, mintegy másfél kilométernyire temető van. Az egyikben 44, a másikban 48 magyar rós szász örök álmát. Majdtem mindenik előtt magyar fejénél hófóhár ménekből faragott gyönyörű emlékmű áll. Bejtársait állították. A szeretetnek meggyilkolosságain ilyen feliratokat olvashatunk: „A Hadsér, csatlakért, gyermekeinkért, asszonyainkért. hitünkért!” Másokon egyserűen: „Nagy Magyarországi!”

Egyserű magyarok vástók köb, írák fára esett a szívet megdobogtató felirásokat. Érzik, tudják, miért hosszú az áldosatos. Itt egységes lélekkel, egységes harccal, egységes munkával, igaz magyar testvéri szeretettel készülnak az újabb magyar eszerésre. Es a nagyszerű példa köteles. Minden magyarnek esen kell tartania magát, jó és rossz körülmények között egyaránt.

székely ősiséget el nem hagyta legértékesebb félmillió székely megismétli és életprogramjaként vallja:

„Azért harcolunk, ami a miénk volt, sok százszor magyar testvérünk felszabadításáért, magyar levegőhöz juttatásáért. Való igaz. Minden nép haza siet, egyesülni akar. Jogunk van nekünk is hozzá.”

„Mi telepítést és pedig egységes telepítést akarunk. Ez alatt értjük először a folytatógatos telepítést, amely a székelységet nem szorítja szét. Mely széles, erős és hatalmas sávban a Székelyföldet összeköti az anyaországgal. Értjük másodsorban a bőkezű, a jövő népi megerősödést szolgáló telepítést, az egészségtől duzzadó, szaporasággal megáldott 10-15 gyermekes székely család minden gyermeke tovább terjeszkedhessen s még a dédunokák is hatalmas területen verhessenek gyökereket.

Es így van: Székelyföldnek Marosvásárhelytől Kolosváron át Nagyváradig s le a Maros völgyén Gyulafehérváron át Aradig, Temesvárig; Brassótól pedig Fogarason és Szebenen át Dévágig kell terjeszkednie. Ehhez az állami és más közszolgálatban álló intelligens székelységet is a trianoni Magyarországról állami s ha kell — katonai erővel is haza kell rendelni.

Es a program a miben minden székely meg- egyesik. Ami egy székelyt sem választ el egy- másától, hanem valamennyit összeköti s fajta- kat ismét nagyvá teszi!

Üdvözljük a kezdeményezőket!

Szépvízi Balázs Béla.

Gyergyóhodos ünnepe.

A ragyogó őszi nap bucsuzó sugarai még egy pillan- tással körülömogatták a Marospartra néző kis templomot, amelyk most a dúsárnyú völgy fölött oly magabizóan, öntudattal néz jobbra és balra a szomszédos dombok román templomaira, mintha mondaná: Ime én is itt vagyok. Itt voltam István szent király óta. 1000 évig rejtettem hü népem szívében. A sok bulátott székelyek szívében, akiknek, — miközben „bővön hullott vérük különböző országok- ban: Moldvában, Havasalföldön, Kácz, Török, Horvát-, Bolgárországban s vértükkel patakok folydogáltak, tagjaikból és csontjaikból pedig halmokat hánytak, — azalatt nyak- kura nőtt uraik a vérel szerzett ősi földet idegen szol- gákkal telepítették be. — Zömöken, magabizó öntudattal áll a kis magyar templom a Maros fölött. Attila és Árpád után a harmadik honfoglalást hirdeti. Új honfoglalást hirdeti az idegenné vált ősi földön, a templom melletti téren most fel- állított impozáns országzászló is. Mintha óriás-kéz az ősi őrbegyekről hatalmas zászlós-kopját tűzött volna a kereszt mellé, hogy ez két, sok kiümlő székely vérről megzentelt szimbólum, a kereszt és zászló legyen erős adó lelki sege- delme az itt küzködő székely népnek

Új honfoglalást hirdeti itt a térre nyíló remekbe tara- gott székely kapu is intő figyelmeztetésével „A nagyvilá- gon e kívül nincsen számokra hely!”

A bucsuzó őszi nap még egy utolsó pillantást vet a kicsi templomra, országzászlóra, a téren munkájukat bevégző derék leventékre, a holnapi nagy szereplésre készülők kicsi óvodáikra, — az egész falura.

A fehé, finom köddel valázott Marosvölgye ragyogó szép időt ígér a holnapi Országzászló avató ünnepségre...

Szeptember hó 20-án a tavaszi fel Gyergyóhodos községe Jászberény városának keresztény nőegylete által adományoz- tott Országzászlóját, melyen megjelent vitéz Miklós Gyergely, Csikvármegye kir. tanfelügyelője, aki az ünnepi beszédet is tartotta, László Ignác Gyergyó főesperese, Puskás Imre gyergyói kerület főszolgabírája, Gál Ferenc Csikvármegye népművelési titkára és több előkelőség.

A község külső képe is mutatta, hogy nagy napra készül a lakosság. Fenyőgalyak díszítették az ut szélét, lobogó lenget a házakon. A leventék hangjai zúgtak a völgyben fekvő községben. 9 órára az áll. iskola környékét ha- talmas tömeg lepte el, várakozva az indulásra. Nemsokára megérkezett a jászberényi küldöttség dr. Horthy Lajosné és Haidl Imréné nagyságos asszonyok személyében, akiket a község szeretettel üdvözölt. 9 órakor az iskola termében Feigl Mátyas plebános elnökletével díszgyűlés volt. — Az elnök üdvözölte a jászberényieket és a vármegyei előkelő- ségeket. Ma az Alföld és a székely nép szíve egybedobban, hogy egy boldogabb jövő munkája kezdetét vegye. Mi, — ugymond — a szegényebb vármegyék közül valók vagyunk, de hazaszeretethen soha el nem maradtunk és nem is ma- radunk.

Díszgyűlés után a tömeg egyesületek szerint sorakozva a levente fúvószenekar kísérete mellett „Boldogsasszony anyánk, régi nagy patrónánk” énekkel sikkán vonul Hodos kedves templomába. A szentmisét László Ignác gyergyói főesperes celebrálta papi segédlettel. Miso alatt az iskola, a dalárda és a nép felváltva egyházi énekeket énekelt. A szentbeszédet Völgyi István volt hodosi plebános, jelenleg gyergyóaltalvi plebános tartotta. Isten és a haza szeretetéről beszélt, a nála megszokott mélységgel és logikával. — Együtt voltam veletek — mondotta — az elnyomatás nehéz napjaiban és most is, a ti belsőleg ünnepségeketek.

Miso után a község a zászlórúd emelvényéhez vonult. Székelykapu díszíti az Országzászló elhelyezésének kertjét,

ezen felirattal: „Ne feledd! A nagy világon e kívül nincsen számokra hely”. A kapu belépvé mintegy 25 m. magas, impozáns nemzeti asztiro festett és magasztalan keresztrel- allított árbóc várta a közönséget. Amint a tömeg elosende- sedett, felcsendültek a Himnusz akkordjai a tömeg sikkán.

Nemzeti ima után Józsa Sándor ig. tanító tartotta megnyitóját. Megnyitójában kitéjtette, hogy habár nehéz idő- ket élünk, mégis 1526 óta nem lengett magyar lobogó ilyen függetlenül, ilyen szabadon, ilyen reményteljesen, ilyen biz- tatólag a magyar béroeken. 1526 óta a magyar sajtó elhatá- rozásának nem volt teljesen ura, mert befolyással voltak rá idegen elemek. Az ország mostani helyzete a legjobban hasonlít az Árpád-házi királyok idejére, amikor magyar vezér, magyar hadsereggel maga mögött, saját feltölgása szerint vezetette magyar hazáját.

Most is vérbeli korányszó áll az ország élén, aki a világ leghősebb kormányzója, a világ legjobb embere, aki éretünk, hazájáért és mindajánkjáért hőiesen áll a sors által kijelölt helyen. Most is a magyar honvéd magyar tábor- nokhoz, magyar tisztakarhoz vonul be, így a bátorság és hazaszeretet csak győzelmet hozhat. Háború után pedig a mostani nehéz gazdasági kérdések is megoldódnak, mert ez a föld Székely volt és azá kell, hogy legyen!

Közönséget mondott Jászberény keresztény társadal- mának, Prusovszky Mária keresztény nőegyleti elnöknek a nagy ajándékért. Az Alföld nyugodtabb lelke és mélysé- ges hazaszeretete, ha összeforr a székely nyugtalanabb, nehezebb helyzetében mindig kereső lelkével, úgy az együtt dobbanó szív a hazának csak áldása lesz. Kijelenti, hogy, habár szegény helyre is ajándékozták a lobogót, nem adták rossz helyre, mert e vidék népe szereti előljáróit, békében él egymással és így az Isten áldása se fog elmaradni.

A megnyitó után a helyi dalárda Szarvas Dénes kán- tor vezetésével „Minden földet Istenet dicsérik” c. dalt előadták.

Szavaltak Józsa Margitka és Balog Tibor elemi iskolai növendékek. Majd László Ignác főesperes megáldotta az országzászlót. A jászberényi kiküldöttek közül dr. Horthy Lajosné feltűzte rá a jelmondatos szallagot „Székely Test- vérek, a Jászság üzen, egy szív, egy haza”. Mire a zászló a Híszkegy és Székely Himnusz elénkése után a magasba emelkedett. A lobogó egyik oldalán a Mária képe, másikon a Magyar Szentkorona áll. Meglepetően díszes lobogó, ezen felirattal: „Így volt, így lesz”. Erdély magyar volt, Erdély magyar lesz.

Ezután vitéz Miklós Gyergely kir. tanfelügyelő tartotta meg magasan szárnyaló és az egész közönséget elragadó beszédét, melyben a székelység mult és jövőndő hivatását történeti távlatokban mutatta be. Amíg a székelység szaba- don ki tudja fejteni erejét és gondolatát, addig Erdély többé nem fog elveszni és az egész Erdély után sóvárgó lelke visszahozza a még rabnághban sínylődő testvéreinket is.

A beszéd után a levente-dalárda éneke hangzott fel. Majd Gyergely György mélyen átérve szavaltta el a Hitvallá- sát, Pap-Vári Elemérné költeményét, a szavaltat mély benyo- mást tett a közönségre. Józsa Péter tart. százados a front- barocok nevében beszélt. — E zászló alatt harcoltunk az elmult világháboruban, a zászló színeivel haltak meg dicső honfitársaink a zászlóval fogunk győzelmet aratni.

Jászberényi küldöttsége nevében dr. Horthy Lajosné lépett fel az országzászló talapzatára. — A jászberényi ke- resztény Nőegylet nevében én, a Székelyföld Jászságba sza- kadat sarja, lelkem és lelkünk forró szeretetével elhoztam a zászlót nektek. Több mint két évtizeden át hittük mi oda- t, megcsontítottágunkban, több mint két évtizeden át re- méltétek Ti is itt nehéz rabnágotokban, hogy ez a szent nap el fog jönni. S most, midőn a zászló magasba szök- ken, logjunk kezét elszakíthatatlanul, logyünk bár a bércnek vagy a róna szülőit, egymást szeretve, becsülve tegyünk szent fogadást e zászló alatt, hogy munkát, veritéket, sze- vedést és ha kell, életet áld zunk hazánkért, annak régi nagyságáért és felvirágozásáért. Isten minket úgy segítsen! — Az őszinte lélek mélyéről jött egyszerű szavak mély hatást váltottak ki a közönség lelkében.

Balog Márton közérő jégző lelkés szavak kíséreté- ben átveszi a zászlót, mondván, hogy mi, székelyek min- dig hűek voltunk a zászlóhoz és 1918-ban is ha nem jön egy országot bontó kormány Magyarországot élére, úgy a székely a tegyvert le nem teszi és ide idegen be nem fér- közik. A zászlót átadja a helyi Országzászlóbizottságunk megőrzés végett. A Marosvölgyi Fatemplom nevében teszi le koszoruját Simon Akos, akiről külön meg kell jegyez- nünk, hogy nagyban hozzájárult a zászló létesítéséhez. Kosz- orút helyeztek még Ditró, Hodos községek, a Hodosi Munkaközpont helyi tagozata, iparosok, kereskedők és a hodosi Öltőegyesület.

Az országzászló megkoszorúzása után az ünneplő kö- zönség a Szózatot énekelte el.

A délelőtti lélekemelő ünneplés utolsó pontjaként a helyi leventelakulat jól képzett és tegelemozett csapata Józsa Péter tart. százados és Szotyori Domokos tart. zászló- zás vezetőjével díszmenetben vonult el az ünneplők soraiba előtt.

Délben az állami iskola nagytermében 80 terítékes díszesbéd volt, ahol számos pohárköszöntő hangzott el.

Délután a levente gyakorlati téren nagyszámu közönség gyönyörködött a Szendrői Etelka tanítónd vezetőjével be- mutatott szebbnél szebb székely dalokban és táncokban.

Este az ünnepséget jól sikerült műkedvelői előadás zárta be János Tiborné rendezésében.

Gazdag álményekkel távoztunk az ünnepség után a hétköznapok nehéz munkájába álló hodosi testvéreinktől. A község derék tanítója, előjárója, egész intelligenciája kezét fogva a székely földművelés, gyári munkással, él- dőt adott arra, hogyan kell a romok fölött új magyar él- tet teremteni. Hiszünk, hogy ez a testvéri kénfőgés a hét- köznapok nyomtasató gondoljai, küzdelmei között is az egy-

vétartozás bátorító, lelkesítő érzésével tölti meg minden itt élő, bármilyen társadalmi osztályhoz tartozó magyar ember szívét.

Hiszünk, hogy Jászberény kiküldöttei, ezek a lelkes magyar urak, akik most szívükben Gyergyóhodos székely népének irántuk való szeretetével és ragaszkodó hálájával térnek vissza Lehel vezér városába, hirt adnak majd ott- hon egy maroknyi székely falu élniakarásáról és a teljes magyar feltámadásba vetett erős, rendíthetetlen hitéről. (—)

Diadalmason jelentkezik a magyar élet az orosz pusztaságban.

Honvéd haditudósító-összad, Ferenc Gyurfas hdp. őrmester.

A kanyargó Don partján magyar honvédek állnak őrt. Vigyáznak, hogy oitthon Zégotól Sopronig, Ujvi- déktől Versectéig nyugodtan aludhassanak gyermekeik, dolgozhassanak honfitársaink és anyai kötelességüket hivatástudat- tel teljesíthessék asszonyaink. Mert soha és semmi körülmények között sem szabad elfelejteni, hogy végeredményben az utóbbia dől el minden nem- zet sorsa. A harc, a háború, bármennyire vigyáznak az emberlételekre, áldosságot követel. Tehát: a hiva- tásudatától fűtött magyar anyák kesébe van a nemzet sorsa kötve...

Itt a Don vonalán mindenki helytáll és mind- enütt, ahol honvédek vannak, felléphető a magyar munka, a magyar szervező erő. A magyar sávhán ép olyan rend, fegyelem uralkodik, mint a nagy Tódt szervezet hatalmas arcvonalán. Vonatonlopóink, had- társolgálatunk, sőt sokszor plébán csapataink is tény- leges munkával kapcsolódnak bele a vörösök által megmérgezett, tönkreszállított élet újraszervezése ér- dekében.

As óriási pusztaság mellet utolsó magyar kato- náék orosz mészárgókkal hordják, takarítják be a term- és fogatolt alakulatunk maguk kasszáját, szarítják és hordják be téll takarmányukat.

A falvak képe szinte máról holnapra megválto- sik. Az elhanyagolt piszok parancssóra tisztaság és rend, a hátrahagyott orosz uszadékot sorényaság váltja fel. Dolgozni kell mindenkinél. Házat, utcát, önmagát és gyermekeit egyaránt tisztán kell tartani minden- kinél, így szól a parancs, melynek végrehajtását itt fokozottabb mértékben ellenőrzik.

A vörös lidércnyomás alól felszabadult tömegek szennel engedelmeskednek, azonban végrehajtják a kiadott parancsokat. Most már, gyakorlati tapasztala- tok alapján, világosan látják: tudásonként sőt: árt- kedésükben csatlakoznak. Mosolyogva, örömmel fogad- ják a magyar katonát és köszöntik:

— Szervusz!.. szervusz!.. A kijelítés furcsa, a szívályság en a mosoly azonban lélektől fakad. Tol- mácsaink számtalanszor írták el beszelegetéseiket. Minden alkalommal azt tapasztalták, hogy az oroszok egymásközött egyre mondogatják: jó emberek ezek a magyarok..

A meggyőződéses kommunista réteg felfogása és gondolkodása egészen más. Ezek elég őssinték — önmagukban — és megállapítják: nincs már kereszt- valójuk az újonnan kialakuló társadalomban. Minden gondolatuk, ténykedésük a leítélet, elképzelt rend visszaállítására irányul. Fegyverrel a kezükben or- sóságmódrá szállnak szembe ott, ahol lehet, kémted- nek, eszabotálnak. As oroszok maguk fogják el őket és juttatják honvádrára...

Honvedelink minden téren példával járnak elől a lelkiismeretes és eredményes munka vonalán. A sok példa közül most csak egyet jegyzek fel. A Don egyik mellékfolyójának a hidját felrobbantották a visszavonuló vörösök. Honvedeink hadihídat rögtönöztek s azon keresztül ösönittek a megvert ellenség nyomába. A hadihídra azonban szükség lehet, ezért a hadereg- parancsnokságunk elrendelte a felrobbantott hidat újra kell építeni. Kötésás méter hosszúságban, négy méter magasan a visszat felett kellett újjáépíteni a hidat. Hídszerelő forraserű esztözükkkel, modern gépekkel dolgoztak. Nem egészen három hét alatt készen állott a legnehezebb harcokolt is könnyen hordosó hid. A hadeserű célt a kitűzött időnél jóval hamarabb érte el a magyar munka és akarat: most már gyors köte- lőnk — ha a szükség úgy kívánja — az egész magyar arcvonalon végig robbantnak s ott csapnak le fegyverként harcúccsaink a vörösökre, ahol a pillanatnyi helyzet parancsolja.

A bídőreál díszes kopjafát állítottak az utások. Eső oldalára magyar címet farragtak. Jobb és bal- oldalán anygalek repülnek. Körben en a fölírás áll: „Isten segítségével magyar utások építettek 1942-ben!”

Tisztelettel, megképzó érzéssel állottunk meg a magyar munka eredménye előtt. As áldosatos magyar harc, as eredményes magyar munka hossa meg a sebb, holdogabb, magyarabb magyar jövőndő.

As újonnan épült hidtól alig háromszáz méter- nyire es távolabb, mintegy másfél kilométernyire te- mető van. Az egyikben 44, a másikban 48 magyar hős alussz örök álmát. Majdnem mindenkit elemelt magyar fejénél hóféhér ménskőből faragott gyönyörű emlékmű áll. Bejártsaik állították. A szeretetnek meg- yllatkozásain ilyen feliratot olvashatunk: „A Hadsér- vő, a plébán, a gyermekeinkért, asszonyainkért, hitünkért! Másokon egyserűen: „Nagy Magyarországi!”

Egyserű magyarok vásték köb, irák fára ese- tet a szívet megdobogtató felírásokat. Értik, tudják, miért hosszúak as áldosatos. Itt egységes lélekkel, egy- séges harcal, egységes munkával, igaz magyar test- véri szeretettel készülnek as újabb magyar eszerve- re.

Es a nagyszerű példa kötelez. Minden magyar- nak ehhez kell tartania magát, jó és rossz körülmények között egyaránt.

Három hullámban foglalták-e el a mai helyüket a székelyek?

Hogyan teremt a zürzavarban rendet Győrffy György? — Mi rejlik a hullámelmélet mögött?

A sajtóban széles körben ismertté vált ama előadásokat, amelyet a budapesti tudományegyetem Magyarstudományi Intézetének meghívására mondott el...

E tanulmány a székely történelem és eredet kérdésével foglalkozik előtt csak annyiban kellett megjelölni, hogy a magyar és a székely sajtó szinte nap-nap után foglalkozik az ifjú Győrffy György személyével és értékelni tanulmányával, olybá tűntetve fel a dolgot, hogy Győrffy György az, aki a székely eredet kérdésénél „zürzavarban” „rendet” csinált.

Legújabbban a „Székely Nép” 1942. szeptember 12-i számában ismertetlen foglalkozik „geszthelyi” Győrffy György tanulmányával egy személyes interjú keretében, aki már hangzatos címek alatt tárja a székelység elé, hogy „Három hullámban foglalták el a mai helyüket a székelyek” és azt, hogy az ősi eredet említésen feltevései között Győrffy György és igazság.

Es a lehetetlen beállítás adja csupán kezembe a tollat, hogy rávilágítsak teljes rövidséggel a Győrffy György-féle igazságokra, mert immár kötelességünk a helyét meg nem álló állításainak népszerűsítését és a bűnösök lelkeibe való becsempessését megakadályozni.

„Megállapítható röviden, — mondja Győrffy Gy. — hogy a székelység nem egységes eredetű. Keleti népelemek alkotják, a magyarság törzseinek egyes levált csoportjához csatlakozva. A török népköltől tanult törzsszervezetbe a székelyek a X században, a felfedelmek korában temörültek. (Vajjon hol?) Keletről a hunok és dunántúli avarok is lehetnek a székelység ősei között, de az elmúlt ezer év alatt annyira átvette a magyarság nyelvét, szokásait, hogy teljesen magyarra vált. Mai lakóhelyét három főszakaszba osztotta meg Biharból a Kárpátok irányában haladva: 1. A XI. század elején az erdélyi medencét foglalta el. 2. A XIII. század elején eljutott a Hargitáig. 3. XIV. század fordulójára elérte az Erdélyi Kárpátokat.”

Győrffy György szerint tehát a székelység nem egységes eredetű, mert a magyarság törzseinek egyes levált csoportjához csatlakozott keleti népelemek alkotják, akik a török népköltől tanult törzsszervezetbe a X. században temörültek, aztán három hullámban vonult Kelet felé. Ilyen szép meghatározást ritkán olvasunk eredetünkről, arról a székelységről, amelynek eredete a leggyengébb volt a amely ott élt, ahol a hun birodalom állott, mert hunok voltak mind. Es a tiszta hunfajta székelynép azonban a honfoglalás alkalmával csak kiegészítette a megerősített magát az Arpáddal jött rokon népekkel a védelmet nyújtott a korszakú nem rokon elemeknek. Az előbbi tette pedig azért, mert az idők visszataszításával az egységes, tiszta hunfajta székely nemzet eszma erősen megapadott. A székelységről ennél fogva nem lehet azt állítani, hogy eredete nem egységes, hogy népelemekből tevődött össze, mert az egységes honfoglalás korszak nem fér a csak a honfoglalás alkalmával kapcsolódott hozzá népi elem, amelyek lényegtelen szerepet töltenek be a székely nemzet eredetkérdésénél. A bűnösredetben a multban és a jelenben egyaránt bitt fejtevéseket nem állíthatjuk így „igazsággá”.

„Az elmúlt ezer év alatt annyira átvette a székelység a magyarság nyelvét, szokásait, hogy teljesen magyarra vált.” Az ilyen megállapításokat az érthetlenség és az öntörvényűségben való járatlanság szülte csupán. Es az érthetlenség nemrégiben már oda fajult, hogy Barát Tibor a „Magyar történet”-ében azt állapította meg, hogy a székely nemzet még abban az időben megtanulta a magyar nyelvet, amikor a magyarok Erdélyben tanyáztak. Vita helyett csak kérdésbe vetem, hogy hiteit adhat valaki annak, amit Barát Tibor és Győrffy György állít? A székely nemzet, amely hun volt mindig, amely törvényes, jogszokásaihoz, ősi alkotmányához, népi szokásaihoz, nemzeti viselkedéséhez, irántudományához stb. az életénél jobban ragaszkodott a zembesállít mindennel, még a királyával is, eiképesíthető-e és feltételezhető-e egy pillanatra is, hogy edes anyanyelvét egy megmondhatatlan órában elvesse magától, mint egy kifacsart citromot, hogy egy másik nép nyelvét tanulja meg a tegye meg edes anyanyelvét?

Elnézhető-e, hogy egy nép a legessentebb életkicskészt, a nyelvet főcsereélje és szokásait is elhagyva, más nép nyelvét és szokásait öltse magára?

Hát a székelyek nyelve milyen volt? Hát az a ugye elűnt, hogy még nyoma sem maradt sehol?

Es az a gordiuszi csomó, amelyet megoldani senki sem tudott, mert hozzá nem értett s mert annyira összenavart mindent az internacionális szabadságharcos történetírás!

Három évtizedes kemoly tanulmány alapján nemcsak állíthatom, hanem bizonyítom is, hogy a székelység mindenbe a maga saját nyelvét beszélte, mindenbe saját jog- és népszokásaival élt és pedig az a nyelvvel és szokásokkal, amelyekkel Átilla és skytha elődeinek népe élt. Kiszághatva kétségtelen, hogy az a nyelv, amelyet ma a négy folyam medencéjében mi mindnyájan beszélünk: hun nyelv, amelyet ősi formájában, eredeti sajátosságában a székely nép örökölt

meg ősi, esőkebb hasábjában, míg Magyarországon, Hungáriában a sok idegen bebátás nyomta rá bélyegét.

Átilla birodalma felbomlott, de hatalmas népe nem pusztult el, mert el nem pusztulhatott. A királyi család részben a hunok által lakott Székelyföldre, részben a Havasalföldre menekült, ahol szintén hunok laktak. A honfoglalás Anonymus szerint, igen helyesen, tervszerű volt. A székelyek fogadták s mint általaadó barchoz szokott nép, előljárt a harcban a jóírmert ország elfoglalásában, ahol szerességét a hun nyelvvel beszélő hun törzsedek laktak. Es nem azért állottak az idegen, honfoglaló nép hadereje élére, mert az a csatlakozó népek kötelessége vagy szokása volt.

As idegen uralom alá került hunok, így a honfoglalásra induló Arpád népe, ha nem is feledeék el teljesen a saját hun nyelvüket, kétségtelenül nyelvükre nyomták a szászok az idegen hatalom nyelvi hatását és bélyegét. Iza Dóra azt írja, hogy a bolgárok (vagyis a bolgár uralom alá került fekete hunok) fejedelmükre választották Almus-t, Ugek fiát. (Konstantin császárról ugranis különbséget tesz a fekete bolgárok és a feher vagy tulajdonképeni bolgárok között.) Ennek az Ugek fiának volt fia Arpád. Es az a hun nép nemzet, amely másodsor is visszatért Hunniába. Ebben a hunus nemzetsécsatlakoztak rokon és nem rokon népek. A székelyek azonban nem csatlakoztak, hanem fogadták őket, vészték őket és beintegrálták a honfoglalást, de úgy és olyan feltételekkel, hogy alkotmányukat megőrizhették és részesedhettek a foglalit területből.

Vajon miért telepítette le Arpád a baskirokat egy tömbbe, 32 községbe, a Bácskába? Hihetetlennek látszik, ha azt mondom, hogy Bacska (Baska) Anonymus által említett Bascardia emléke? Nyilvánvaló, hogy a honfoglalásor csak néhány baskir család maradt a Székelyföldre, talán csak gyermekek, nők és aggok. Hogy ott is maradtak, a helyszármegnevezés igazolja. (V. o. Bacska pataka, Bachamadaras stb.)

Már ebből is kétségtelenül következik, hogy a három hullámban székely honfoglalás: mese csupán. De Konstantin császárról azt írta, hogy a székelyek a Biharból a Sz-réteg laktak a IX században.

Míg azt csak kérdésbe vetem, hogy pl. Zagonnak nevé a XIV. században adták-e a harmadik hullámban a Kárpátokig eljutó székelyek? Különösen akkor, ha meggondoljuk, hogy Zagon volt az amlat hunbirodalom fővárosa s hogy Zagon mellett két hegynek Matebörg és Lohoborg volt a neve. Mate és Loh pedig szláv hunbírályok voltak. Kérdem, melyik nép adhatta e neveket, az-e, amelyik a harmadik hullámmal jött, vagy az, amelyiket az ojtosi usorosan át Balemir akiba király vezetett?

Es Csikban Upolai anyja, Zandirhám felesége illő házat épített, rabonbáuvárat, amelynek romjai még ma is megvannak s amelyeknek kiasatását az idén tettük folyamatba.

Kétségbe bizonysítottok sorolhatnék fel a hullámelmélet megcafolására. De még rá szeretnék mutatni arra, hogy mi rejlik Győrffy György hullámelmélete mögött. Az, ami az eddigi idegenlelkű írók székely történelmi irásában volt eddig található. Ha ugyanis „igaz”nak lehetne nyilvánítani azt, hogy a székelyek csak a XIV. század fordulóján érkeztek a Hargitá és Kárpátok közti „addig lakatlan” hazájukba, akkor egy újabb bizonyítékot lehetne kovacsolni a csiki székely krónika hitelessége ellen. Ezt a történelmi sziklát skarták az az even át szétmoraszolni azok, akik „vonzó” tárgyak találták a székely eredetkérdéssel való foglalkozást. Est tette most az ifjú Győrffy György is, bár hiabavaló kísérlettel, mert dr. Endes Miklós igen tisztelt barátommal a csiki székely krónika diadalmos hitelességét a közeljövőben kiadandó munkámban örök időkre igazolom.

Vádatlan a többek között Győrffy György ama állítása is, hogy nem maradt eredeti székely, csak magyar rovásírásos emlék”. Az a jó egynehány rovásírásos emlék, amelyek eddig a Székelyföldről ismeretessé váltak, azok mind skitha—hun—székely rovásírásos emlékek. Közüdzöm, hogy a magyarok nem ismertek az írást, még Hunyady János se tudta nevet leírni, addig a Székelyföldre minden pástor ismerte az írást. Ki kell ismernem azt az igazságát, hogy az egyszerű, vékony székelyírásos papírcikkek ekorhadnak, mintha semmi sem lett volna. De hogy Győrffy György nem talált egyetlenegy bonyolító koponyát, az csak onnan van, hogy hunok voltak mind. Különbzen nem állította volna a magyar fejedelem a legellenességében pontra határvédelemre őket.

lőfő cikkszerző Győrffy János János okl. közléplak. tanár, a Hargitaváralja főzárkeresztője.

Hozzászólás a szövetségi szervezkedés és a magánkereskedelem közötti ellentétek kérdéseire.

(Folyt. és vége.)

As elmúlt 22 évi kisebbségi sorokban a szövetségi intézmények igen sok könnyet töröltek le az elcsúszott révedes magyar eszemkből. Ahol csak lehetett mindenütt támogatták elesett várolakat, támogatták egyházaikat, iskoláikat és minden egyesületet, amelyek a magyar gazdasági életet szolgálják. Elmondhatjuk, hogy a szövetségek nemcsak tartották munkája közvetlen az egyházak és iskolák után következtek. Es ha tárgyilagosan itélünk, akkor azt is meg kell ismételni mindenkinek, hogy a szövetségi intézmények több eser olyan magyar családoknak juttattak aszerén, de biztos kegyeret, akik egyébként nehezen vésselték volna

át a megállás alatti időket és ezért erkölcsileg is elveszték volna a magyarság számára.

Ugyanakkor mérlegeljék azt is, hogy mit tett a magánkereskedelem. Amint elmondottuk, keresztény, magyar nemzeti kereskedelemről alig beszélhetünk, mert még a falusi boltok is idegen kezekben voltak és csak igen kevés és tökésszegény vállalkozás akadt, amelyik nemzeti szempontból tekintetbe vehető lett volna. Ha egyik-másik látnivaló jobb anyagi körülmények között tarthatta magát, akkor meg kellett akadnia a körülményekkel és kártársal rovására segédkezet nyújtott a korrupciónak, amelynek később saját maga is áldozatul esik, ha a felhasználás be nem következik.

A magyar életközösségben anyagilag támogató szerepet nem tölthettek be, mert megfosztott küdelében kielégítő volt, ha a saját maguk életlehetőségét biztosíthatták. A magyar kiskereskedő egyáltalán küzdött az árral s az itt-ott felvetődött közönségi munkára csak oly mértékben hozott áldozatot, amilyenben üslete fenntartásához hiteltelgyelnek kielégítését vélte fedezni. A szövetségi egyesületektől távol tartotta magát, minden kezeményesét lefitymált és azokat az idegen nagy tőkés kereskedelmi vállalatokat támogatta vásárlásával, ahol egyéni érdekeinek megfelelően tudott a szükséges árukészlethez hozzájutni.

Egy általános magyar nemzeti kereskedelmi érdekeket szolgáló intézmény alapjának lefektetéséhez öntudatra és áldozatos kitartó munkára volt és van szükség. Es azonban csak igen kevés kiskereskedő munkásságában nyilvánult meg és innen származott, hogy egymástól le eltávolodva, külön utakon keresték a legtöbb esetben el sem érhető boldogulást.

Keresztény magyar társadalmunk a kisebbségi sorban véres verejtékkel kereste kegyeret. Ennek a verejtékes munkának eredménye legalább 60%-ban a falusi és városi kis kereskedőkön keresztül jutott el azokhoz a nagy gyáripari, vagy nagy kereskedelmi vállalatokhoz, amelyek a magyar érdelem közönségen kívül estek és még arra sem méltatták, hogy magyar tisztviselőt, vagy munkást alkalmazassanak.

Braşov, Nagyszeben, Mogyes, Segesvár és más erdélyi városok gyáripari és kereskedelmi hálózata nem a különleges idegen forgalmi viszonyoknak, hanem a székely magyar népközönség felvevő képességének köszönhető fejlődését elsősorban, mert a közvetítő kereskedelem minden pénst ide összpontosított. Az idegen szemlélt nagy vállalatoknak legkisebb gondjuk is nagyobb volt annál, hogy a felhalmozott busás jövedelemből a magyar életközösségnek valamit vissza juttassanak.

Aczai inkább támogatták a revális ellenes mozgalmat és mindent annak érvényre juttatására, nehogy valamilyen magyar kezdeményezés gazdasági vonatkozásban megvalósulhasson. Ezek a vállalatok értették a módját annak, miképpen kell a korrupció rendszerében tobzódbó hatóságokat a szövetségi intézményekre rássabadítani, hogy azokat fejlődés és életképtelenség tegyék.

A szövetségi mozgalmat elvőkön viselő magyar vezető férfiaknak sok álmatlan éjszakába került az a tatomos támadások elhárítását célzó gondok viselése, de végül is győzött az igazság és Erdély keleti részének szövetségi hálózata felhasznált a lédérnyomása alól.

A próbát tehát folyton kiállotta és most újult erővel kezdődött a további szervezkedés, hogy a magyar nemzeti keresztény kereskedelem elvőt a követelményeknek megfelelően érvényre juttassa.

A szövetségi mozgalmat most már a rendelkezésre álló anyagi, erkölcsi és szellemi tőke igénybevételével olyan üsletek szervezésébe és belakoztatásába, amelyekkel keresztény magyar kezek esideig nem foglalkoztak. A cél nem az volt, hogy a magyar kereskedelem érdeke ellen cselekedjen, hanem az, hogy a gazdasági élet termékeinek értékesítésével a termelőt előmozdítsa és az egyéni önsó kiskereskedelmi gazdaságpolitikát a közéletből kiküszöbölje.

A magyar kereskedő társadalom az új fordulattal egyszerre a mártír szerepével lépet fel a szövetségi célkitűzések megvalósítása ellen. Egyes helyeken sikerült a hatóságok előtt is ellenszenvessé tenni a szövetségi szervezések működését. Pl. A hangya által a közönség árnyaltatásának megkönytyítésére felállított nagyban és kicsinyben eladói raktharak ellen a legnagyobb ellenszenvet tanúsítják, de ugyanakkor alig tartanak kifogást az ellen, ha ugyanabban a helységben a magyarságon kiváló idegen elemek a legjobb helyeket biztosították a maguk számára.

Vannak városok, ahol a magyar magánkereskedelem érdekeit nem sérti az, hogy a piac az idegen elemek 80%-ban uralják a helysétet, de sérti az, ha a Hangyanak egy dotal üslete szolgálja ki a hátsóforduló közönséget.

A szövetségi gazdasági minden körülmények között a közönség érdekeit tartja szemelőtt és ebből adódik, hogy az egyéni érsékenység előtt meg nem torpanhat. Egyenlenséget sem kíván támasztani. Mindenkinek tisztában kell lenni azonban annal, hogy a szervezkedés nem egyszerű öncélú vállalkozás, hanem olyan folyamat, amely a modern haladó kor eszméit már jóval megelőzte és sok nehézség árán igazolja, hogy minden sikernak titka az összehangolás, tehát a szövetségekben rejlik.

Az új idők példaadóan bizonyítják, hogy a tétel helyes és eszt ajánlatos, hogy köveszük mindnyájan, ha azt akarjuk, hogy Hazánk kereskedelmi és ipari érdekeltsége a határokon belül méltó feyvertésre legyen a határokon kívül küzdő magyar honvédség dicső seregének. Körtöm István.

